

Zápis ze zasedání Výboru České meteorologické společnosti, které se konalo dne 16. ledna 1996 v ČHMÚ v Praze - Komořanech

Přítomni:

Doc.RNDr. Jan Bednář, CSc.,
RNDr. Miroslav Kolář, CSc.
RNDr. Ladislav Metelka
RNDr. Jan Munzar, CSc.
RNDr. Bořivoj Sobišek, DrSc.
RNDr. Milan Šálek, CSc.
RNDr. Miroslav Škoda, CSc.
RNDr. Josef Štekl, CSc.
Josef Šlezinger
Ing. Karel Vašíček
RNDr. Helena Vondráčková, CSc.,
RNDr. Eva Žižková, CSc.
jako host RNDr. Jan Pavlík.
Omluveni:
RNDr. Karel Krška
RNDr. Karel Vanička, CSc.

Zasedání Výboru České meteorologické společnosti zahájil v 10 hodin její předseda doc. Bednář. Po uvítání přítomných ohlásil tento program:

1. Kontrola zápisu z minulého zasedání ČMeS
 2. Zpráva o činnosti ČMeS za poslední čtvrtletí 1995 a zpráva o činnosti ČMeS za rok 1995
 3. Zpráva o hospodaření ČMeS za rok 1995 a zpráva revizní komise
 4. Plán činnosti ČMeS na rok 1996
 5. Seminář ČMeS v roce 1996
 6. Příprava valného shromáždění ČMeS
 7. Různé
- Program byl všemi přítomnými schválen.

K bodu 1.- Kontrola zápisu z minulého zasedání ČMeS

- Dr. Žižková jednala s Dr. Grygarem, CSc. (předseda Rady TV a rozhlasového vysílání) o realizaci meteorologického TV seriálu. Bylo doporučeno písemně Radu i Dr. Grygara informovat o záměrech ČMeS. Dr. Grygar přislíbil ČMeS podporu. Sekretariát odešle dopisy Dr. Grygarovi a řediteli ČT.

- Konstatováno, že po provedení propagace vydaného Meteorologického slovníku bylo prodáno několik výtisků. V propagaci se bude pokračovat.

K bodu 2. - Zpráva o činnosti ČMeS za poslední čtvrtletí 1995 a zpráva o činnosti ČMeS za rok 1995

Sekretariát ČMeS vykonával běžné práce spojené s agendou sekretariátu.

Pražská pobočka uspořádala v rámci podzimního cyklu 6 odborných přednášek s následnou diskusí. Přednášky se konají v Národním domě na Vinohradech. Bylo konstatováno, že se návštěvnost činí kolem 23 účastníků, potěšitelné je, že se aktivně zapojuje zejména mladší generace.

V současné době se připravují přednášky jarního cyklu.

Pobočka Brno - Ze 4 plánovaných přednášek se uskutečnily jen 2 (doc. Brázdil a Dr. Škoda). Na letošní rok plánuje pobočka opět 4 přednášky.

Pobočka v Hradci Králové - má v současné době 25 členů, z nichž cca polovina se zúčastňuje přednášek.

Dr. Metelka informoval Výbor o tom, že v souvislosti s udržováním fotografií pro putovní výstavu bude nutno hledat spolupráci s jinou firmou, protože

FOTOCHEMA bude zhotovovat jen černobílé reprodukce. Pomoc při hledání nabídl Dr. Kolář, který o jednání bude informovat Dr. Vanička.

Historická skupina a Terminologická skupina průběžně pokračovaly ve své činnosti, jejímž výsledkem bylo několik publikací.

Zpráva o činnosti ČMeS za rok 1995
Doc. Bednář seznámil výbor se zprávou o činnosti ČMeS za rok 1995. Zpráva byla přítomnými schválena a tvoří přílohu tohoto zápisu.

K bodu 3. - Zpráva o hospodaření ČMeS za rok 1995 a zpráva revizní komise

Zprávu o hospodaření přednesla hospodárka Dr. Vondráčková. V plném znění tvoří další přílohu tohoto zápisu.

Dne 16. ledna 1996 se uskutečnila plánovaná revize hospodaření ČMeS. Byly porovnány účetní doklady se zápisem do deníku (položky 1 až 80/1995). Nebyly shledány žádné závady.

K bodu 4. - Plán činnosti ČMeS na rok 1996

Činnost ČMeS v roce 1996 se bude zaměřovat na přednáškovou aktivitu, organizaci seminářů a výměnu informací.

K bodu 5. - Seminář ČMeS v roce 1996
Ve dnech 10. - 12. září 1996 se bude konat v rekreačním a školícím středisku Českého hydrometeorologického ústavu v Radostovicích u Mladé Vožice seminář "Tradice a pokrok v meteorologii". V současné době byla vašem členům rozeslána pozvánka - přihlášky je nutno zaslat do 15. února t.r.

Byly stanoveny 4 tematické okruhy a jejich "patroni":

1. Tradice české meteorologie (historické zamyšlení) - Dr. Krška a Dr. Munzar

2. Dynamická a synoptická meteorologie - Dr. Škoda a Dr. Štekl

3. Ochrana ovzduší - Doc. Bednář

4. Klimatické změny - Dr. Kolář

Zájemci obdrží podrobnější informace a složenkou na zaplacení vložného během března t.r.

K bodu 6. - Příprava valného shromáždění ČMeS

Valné shromáždění České meteorologické společnosti se bude konat dne 28. května 1996 v době od 13 do 17 hodin v budově Úřadu předsednictva AV ČR.

Výroční schůze v pobočkách s návrhem kandidátů do výboru ČMeS nutno uspořádat do konce dubna 1996.

K bodu 7. - Různé

- ČMeS obdržela pozvánka Slovenské meteorologické společnosti na konferenci "Meteorological Processes in the Boundary Layer of the Atmosphere", která se bude konat ve dnech 7. - 11. října 1996.

Přihlášky možno adresovat na:

RNDr. F. Matejka, CSc.

Geofyzikálny ústav SAV

Dúbravská cesta 9

842 28 Bratislava

- Věstník bude expedován s pozvánkami přednášek jarního cyklu a složenkami na zaplacení členského příspěvku.

- Výbor souhlasí s podáním přihlášky ČMeS do NKP (odpověď na dopis doc. B. Moldana)

- Dr. Sobíšek byl požádán o napsání informace o NKP do Věstníku.

- Dr. Žižková informovala o návrhu na udělení ceny Dr. Munzarovi za populařizační činnost.

- Čestná uznání ČMeS. Byly podány návrhy, aby čestná uznání byla udělena doc. Kopáčkovi, Dr. Řezáčové, Dr. Nemešové a doc. Bednářovi. Návrhy byly přítomnými schváleny. Diplomů budou předány při příležitosti zahájení semináře v Radostovicích.

Zasedání bylo ukončeno ve 12.30 hod.

Zapsala: Kodadová

Zpráva o činnosti České meteorologické společnosti v roce 1995

1. Přednášková činnost:

Pobočka Praha 12 přednášek,

Pobočka Brno 2 přednášky

Pobočka Hradec Králové 4 přednášky

2. Česká meteorologická společnost se spolu s dalšími institucemi podílela na uspořádání mezinárodní konference "Regional Workshop on Climate Variability and Climate Change Vulnerability and Adaptation" (11. - 16. 9. 1995, Praha). Hlavním pořadatelem této akce byl Ústav fyziky atmosféry AV ČR a U.S. Country Study Program. Počet registrovaných účastníků přesáhl 140 a zahrnutá problematika obsahovala práce z moderní a klasické klimatologie (horská klimatologie, proměnlivost klimatu, statistické metody v klimatologii, klimatické prvky, apod.), územní studie zaměřené na scénáře klimatických změn a jejich regionální dopady a panel věnovaný devadesátiletému jubileu pozorování na observatoři Mílešovka (včetně exkurze). Celkově bylo v několika sekcích předneseno přes 90 ústních referátů a prezentován značný počet posterů. Mezinárodní význam konference byl zdůrazněn účastí ministryně energetiky USA paní Hazel o Leary.

3. Pro členy ČMeS byl na jaře a na podzim vydán a expedován Členský zpravodaj (věstník).

4. Byla zahájena příprava třídního odborného semináře "Tradice a pokrok v meteorologii", který se uskuteční v září 1996.

5. Byl připraven návrh vzdělávacího televizního seriálu o meteorologii a navázán kontakt s vedením ČT ohledně jeho realizace. Jednání a další práce budou pokračovat v roce 1996.

6. V průběhu celého roku pokračovala

činnost terminologické a historické pracovní skupiny, jejímž výsledkem byla řada časopiseckých publikací. Zvláštní zmínky si v tomto směru zaslouží seriál o dějinách české a slovenské meteorologie, který vychází ve formě přílohy v časopisu Meteorologické zprávy (předpokládáno cca 20 pokračování).

V Praze 16. ledna 1996.

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ ČMeS (I. - IV. čtvrtletí 1995)

Příjmy:

zůstatek 1994	32 542,08 Kč
účelová dotace AV ČR	8 000,- Kč
příspěvky členů	20 910,- Kč

Výdaje:

mzdy	1 000,- Kč
ostatní osobní náklady	11 000,- Kč
finanční náklady	263,- Kč
ostatní náklady	17 318,30 Kč

Celkově příjmy	61 452,08 Kč
výdaje	- 29 581,30 Kč

Zůstatek 31 870,78 Kč

Zůstatek souhlasí s výpisem z účtu č. 81 ze dne 11. 12. 1995.

RNDr. Helena Vondráčková, CSc.
hospodář ČMeS

INFORMACE O NÁRODNÍM KLIMATICKÉM PROGRAMU ČESKÉ REPUBLIKY (NKP ČR)

V souvislosti s tím, že Výbor ČMeS přijal na zasedání dne 16.1.1996 nabídku předsedy NKP ČR doc. B. Moldana na členství naší Společnosti v tomto sdružení právnických osob, přinášíme následující stručnou informaci:

Hlavní úkoly

Národní klimatický program (NKP) zajišťuje v ČR úkoly vyplývající ze Světového klimatického programu, koordinovaného Světovou meteorologickou organizací (WMO) v těchto směrech:

- získávání klimatologických dat a monitoring klimatu,
- zpracování klimatologických dat tak, aby byla efektivně využitelná odbornými a řídicími orgány,
- odhady dopadů klimatu na život a činnosti člověka a naopak odhady vlivů činnosti člověka na klima,
- výzkum vazeb mezi složkami klimatického systému, odhady klimatických změn,
- odborná poradenská činnost při přijímání a sledování závazků ČR, daných jejím přistoupením k úmluvám o ochraně ozónové vrstvy, klimatické změně a dalším, které mají vztah k dlouhodobým aspektům životního prostředí.

Stručná historie

Světový klimatický program byl ustaven v roce 1979. NKP začaly vznikat postupně z iniciativy meteorologických služeb jednotlivých zemí za podpory WMO. V Československu bylo několik pokusů ustavit NKP neúspěšných, poněvadž před rokem 1989 se nenašel

žádný centrální orgán, který by byl ochoten program garantovat. V roce 1990 bylo zřízení NKP navrženo společně řediteli Českého a Slovenského hydrometeorologického ústavu Federálnímu výboru pro životní prostředí. FVŽP souhlasil se zřízením programu a schválil vyhlášení čs. účasti v NKP na 2. světové klimatické konferenci v Ženevě. Představitelem NKP za ČSFR byl jmenován tehdejší ministr životního prostředí ČR prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc., který se po zřízení programu od 1.1.1991 stal jeho předsedou.

Organizace

NKP je v současné době sdružením 12 právnických osob se sídlem v ČR. Jsou to: Astronomický ústav AV ČR, Český hydrometeorologický ústav, Centrum UK pro otázky životního prostředí, Geofyzikální ústav AV ČR, Katedra geografie na PřF MU v Brně, Katedra hydrogeologie a inženýrské geologie na PřF UK, Katedra meteorologie a ochrany prostředí na MFF UK, Nadace SEVEN, Národní lesnický komitét, Ústav fyziky atmosféry AV ČR, Ústav krajinné ekologie fakulty agronomické VŠZ v Brně a Ústav pro hydrodynamiku AV ČR. Řídicím orgánem NKP je Výbor složený ze zástupců všech členů, který se schází nejméně jednou ročně. ČHMÚ plní ve sdružení funkci sekretariátu, který zabezpečuje styk se světovou meteorologickou organizací a organizuje činnost sdružení podle pokynů jeho výboru. Sdružení je financováno z prostředků svých členů při plnění úkolů vyplývajících z jejich běžné činnosti a z

prostředků Ministerstva životního prostředí ČR, resp. i dalších orgánů, při řešení syntetických úkolů, vyžádaných speciálních studií, popř. jiných úkolů, vyžadujících vytváření řešitelských týmů ad hoc a při publikaci výsledků svých prací a dalších informací.

Současná činnost NKP

NKP v letech 1993-95 řešil podle kontraktu se EPA (USA) studii klimatické změny České republiky, která byla zakončena vydáním řady publikací dokumentujících vliv možné klimatické změny na zemědělství, lesy a vodní zdroje v ČR. Studie nyní pokračuje vypracováním akčního plánu opatření, jejichž cílem je snižovat rizika možných důsledků očekávané změny klimatu. Tento úkol je rovněž sponzorován USA. Kromě uvedených výzkumných a studijních činností se NKP snaží soustřeďovat a koordinovat úsilí odborných pracovišť i jednotlivců zaměřené na studium otázek klimatického systému a dokumentovat jeho výsledky. NKP vydal v nakladatelství ČHMÚ do konce roku 1995 18 publikací řady NKP (zahájené v roce 1991). Publikace řeší otázky klimatického systému se zvláštním zaměřením na ČR. Vycházejí v nákladu 500 výtisků a jsou distribuovány podle rozdělovníku schváleného MŽP ČR. Pro mezinárodní výměnu je určeno cca 80 výtisků.

V roce 1996 NKP nabídl členství také České meteorologické a České bioklimatologické společnosti.

NABÍDKA PUBLIKACE PRO ČLENY ČMeS

Katedra geografie Masarykovy univerzity v Brně nabízí členům České meteorologické společnosti publikaci **CONTEMPORARY CLIMATOLOGY** (R. Brázdil, M. Kalaš, eds., Brno 1994),

kteřá je sborníkem z mezinárodní konference Klimatologické komise Mezinárodní geografické unie, za zvýhodněnou cenu 100 Kč + poštovné a balné. Sborník obsahuje na 620 stranách 102 příspěvky autorů z 33 zemí světa, tematicky pokrývající problematiku variability klimatu a jeho změn, klimatických scénářů, impaktů klimatu, historické klimatologie, bioklimatologie a různých aspektů regionální klimatologie. Zájemce o uvedený sborník žádáme o zaslání objednávky na adresu:

Katedra geografie
Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity
Kotlářská 2
611 37 Brno

18. kongres Československé společnosti pro vědu a umění

Československá společnost pro vědu a umění jako členská organizace Rady vědeckých společností nás požádala o zveřejnění informace o svém 18. kongresu:

Československá společnost pro vědu a umění, známá pod zkratkou SVU, je kulturní nevydělečná organizace, založená na principech hledání pravdy a umožňující kontakty mezi lidmi a svobodné šíření myšlenek. Vznikla v roce 1956 v USA a jejím posláním od té doby bylo a je sdružovat české a slovenské vědce, umělce a jiné významné osobnosti ze všech zemí světa, kteří byli po únoru 1948 nuceni opustit svou československou vlast. Od svého založení měla Společnost zcela nepolitický charakter. Členství v ní vylučovalo jakoukoli totalitní ideologii, protože její členové jsou přesvědčeni o tom, že kultura a

svoboda jsou neoddělitelné. Až do zhroutilí komunistického režimu v Československu spočívalo těžiště činnosti Společnosti v zahraničí. Po listopadu 1989 klade Společnost důraz na kontakty s vědci a umělci v obou našich republikách, České a Slovenské, zvláště ve vědeckých, vzdělávacích a uměleckých institucích.

Od svého založení uspořádala Společnost 17 celosvětových kongresů, z nichž poslední dva již bylo možno uskutečnit v letech 1992 a 1994 v Praze. Pro 18. kongres v roce 1996 bylo zvoleno město Brno.

V minulých týdnech byl vytvořen přípravný výbor, jehož čestným předsedou je rektor Masarykovy univerzity, prof. RNDr. Eduard Schmidt, DrSc. Podporu přislíbila primátorka města Brna dr. Dagmar Lastovecká. O zástitu

byl požádán prezident republiky pan Václav Havel, který je rovněž členem SVU.

Přípravný výbor vychází ze zkušeností při organizování posledních dvou kongresů v Praze a chce na základě včasné znalosti zaměření všech příspěvků uspořádat program kongresu tak, aby uspokojil všechny účastníky.

Tímto dopisem se obracíme na Vás a zveme Vás srdečně k účasti.

Adresa sekretariátu:
Rektorát Masarykovy univerzity
zahraniční odd.

RNDr. Jana Pilátová
Žerotínovo nám. 9
601 77 Brno
Informace: tel. 05/421128 338
fax 05/42128 238

*Za přípravný výbor
dr. Marie Bobková*

Zemřel nestor české meteorologie

Dne 9. října 1995 zesnul po delší těžké nemoci RNDr. František Stuchlík ve věku 81 let. Jeho neutuchající zájem o meteorologii již od gymnaziálních let ho provázal opravdu po celý život. Ještě na počátku letošního září jsme spolu několikrát diskutovali o předpokládaném vývoji povětrnostní situace na nejbližší dny dopředu, aby si mohl ověřit svou vlastní aktuální dlouhodobou předpověď. Byl jsem pravděpodobně asi poslední z jeho bývalých kolegů meteorologů (i když o celou generaci mladší), kdo s ním ještě v polovině září hovořil.

Dr. Stuchlík využíval pro tyto předpovědi některé statistické závislosti významného německého meteorologa F. Baura a jeho následovníků, obohacené o vlastní poznatky, zjištěné z velmi

důkladného studia dlouhodobých řad meteorologických prvků, změn sluneční aktivity a celé řady dalších zemských vlivů.

Některé z těchto dlouhodobých řad v 60. letech sám s velkou pečlivostí zpracoval a publikoval. Jedná se zejména o klementinskou řadu srážek (od roku 1840) a tlaku vzduchu (od r. 1850). Tyto řady, podobně jako např. teplotní (od r. 1775) zpracovaná dr. Hlaváčem, mají v současné době pro studium změn klimatu prvořadý význam. Podobné zpracování provedl dr. Stuchlík i pro teplotu a sluneční svit z observatoře Praha-Karlov (od r. 1921). Další výčet jeho významnějších prací spolu se základními životopisnými daty je uveden v Čes-

koslovenském biografickém slovníku (Praha 1992).

Pan dr. Stuchlík byl jedním z mála opravdu čestných lidí se kterými jsem se v životě setkal. Vždy zachovával naprosto korektní jednání, slušné a uctivé. Mám mladším, z nichž mnohým tak rád a nezištně předával své dlouholeté odborné zkušenosti, zůstane trvalým vzorem. V dobách značně nepříznivých, kdy se snadno lámaly charaktery, si udržel vždy rovnou páteř. Přejme si jen, aby nastupující generace meteorologů se už s takovými obtížnými poměry a překážkami, které musel prožít dr. Stuchlík, v budoucnu nestřetly.

*Vilibald Kakos
převzato z MZ, 1995, č. 5*

RNDr. Jaroslav Pícha - 75 let

Dne 28. 2. 1996 oslavil 75 narozeniny RNDr. Jaroslav Pícha, zakladatel a dlouholetý vedoucí meteorologické observatoře v Hradci Králové. Narodil se v Kroměříži, dětství a gymnaziální studia prožil z valné části ve Valašském Meziříčí, odkud byl za okupace poslán na nucené práce do Německa. Po osvobození studoval meteorologii na přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity a současně pracoval na letišti jako prognózní meteorolog. Studia ukončil v r.

1949 a od r. 1951 přešel do Hradce Králové, kde se rozhodující měrou podílel na vybudování meteorologické observatoře. Výrazně ovlivňoval odbornou náplň tohoto pracoviště, které s nemalým úsilím vybavil kvalitní měřicí technikou v oboru měření charakteristik slunečního záření a měření atmosférického ozonu. Proslul neúnavnou péčí o kvalitu těchto měření i zpracování získaného materiálu a v tomto ohledu si získal všeobecné uznání doma i v zahraničí.

Observatoř se mu stala jedním z hlavních cílů života. V neposlední řadě je třeba ocenit jeho činnost v naší meteorologické společnosti, kde byl hlavním iniciátorem založení pobočky v Hradci Králové.

Do dalších let života přejeme jubilantovi hodně zdraví, osobní spokojenosti a doufáme, že se bude i nadále podílet na životě České meteorologické společnosti.

J. Bednář

RNDr. Jan Procházka zemřel ...

Narodil se 27. 4. 1933 ve Vepřové, okr. Žďár nad Sáz. Později se přestěhoval s rodiči do Tábora, kde navštěvoval základní a potom i střední školu.

V r. 1953 byl přijat na matematicko-fyzikální fakultu UK; v únoru 1954 pak přešel na Vojenskou akademii v Brně. Tato studia ukončil v r. 1958 jako promován fyzik.

Nastoupil do funkce leteckého meteorologa na vojenském letišti v Bechyni, kde úspěšně působil po několik let. Později byl přeložen do HPÚ v Praze, kde vykonával funkci prognózního meteorologa; vypracoval se zde až do funkce náčelníka předpovědní služby. V r. 1971 byl z politických důvodů z armády propuštěn. Podařilo se mu získat místo meteorologa v ČHMÚ, kde konkrétně

zprvu po 2 roky pracoval na prognóze, načež přešel do tehdejší klimatologické služby a začal se věnovat problematice technické meteorologie, a to jak z hlediska posudkové činnosti, tak i na úrovni vývoje nových metod, zejména v oblasti jaderné energetiky. Do této doby spadají jeho hlavní publikace věnované otázkám městského a lázeňského klimatu, zátěže staveb povětrnostními faktory; kladl vždy důraz na kvalitní experimentální podklady a úspěšně v této oblasti aplikoval ambulantní měřicí metody; byl spoluautorem a novelizátorem příslušných norem. Mnoho energie věnoval koordinaci výzkumu a vývoje v oboru klimatologie, zejména co se týče metod tvorby klimatologickýchází dat a navazujícího zpracovatelského softwa-

re. Byl rovněž jedním z těch, kdož u nás začali s prosazováním klimatologie v rámci výzkumu antropogenních změn životního prostředí.

V r. 1990 přešel po rehabilitaci v hodnosti plukovníka zpět do armády, kde vykonával významnou řídicí funkci. V roce 1992 odešel do důchodu.

Zemřel dne 24. února 1996 ve svých nedožitých 63 letech.

Meteorologická veřejnost v něm ztratila významného, v práci poctivého odborníka, mnozí z nás pak věrného kamaráda a zkušeného nesobeckého přítele.

Čest jeho památce !

Chalupský, Valter

Převzato z časopisu Meteor. zprávy

Prof. A. Dřevíkovský pětadesátíkem...

Nestor české meteorologie Antonín Dřevíkovský se narodil 18. března 1911 ve Velkém Meziříčí na Moravě. V Praze studoval na Karlově universitě obory matematika a fyzika. Profesorskou aprobaci získal v roce 1938. Dva roky působil na různých školách jako učitel resp. profesor matematiky a fyziky. 1. listopadu 1940 nastoupil do Ústředního meteorologického ústavu v Praze a zůstal mu věrný až do odchodu do důchodu.

Po válce zůstalo v ústavu jen málo meteorologů - řada z nich odešla před nástupem nacistů do zahraničí (G. Swoboda), někteří se se zúčastnili zahraničního odboje (F. Ondrůj), jiní byli popraveni za protifašistický odboj (V. Miklenda, L. Syrovátka, J. Bína a K. Kohout). V důsledku uzavření vysokých škol nacistickou zvlášť nebyli navíc po válce žádní noví absolventi.

Protože nebyly prakticky žádné informace o rozvoji meteorologie během války, stanovil si prof. Dřevíkovský za cíl obnovu služby na předválečných základech. Podpis Deklarace Světové meteorologické organizace prof. A. Gregorem 21. března 1950 povzbudil prof. Dřevíkovského k nové aktivitě a povznesení čs. meteorologie na mezinárodní úroveň. Školil spolupracovníky a dbal na jejich jazykovou výuku. Svým aktivitám se věnoval při běžné provozní službě, což na druhé straně usnadňovalo zavádění do praxe všech doporučení jednotlivých orgánů jak Světové meteorologické organizace, tak, a to zvláště, Mezinárodní organizace pro civilní letectví (meteorologická služba sídlila až do roku 1959 na letišti Praha Ruzyně).

Své organizační a jazykové schopnosti uplatnil prof. Dřevíkovský v sekretariátu Světové meteorologické služby, kde ja-

ko první čs. meteorolog působil v letech 1963 až 1966. Po ukončení své mise v Ženevě pracoval v sekretariátu ředitele HMÚ jako vedoucí útvaru zahraničních vztahů HMÚ. Po ukončení své mise v Ženevě byl ještě několikrát pozván generálním sekretářem SMO k řešení řady náležitých úkolů. HMÚ zastupoval jednak v pracovní komisi pro meteorologické kódy v rámci tehdejší komise pro synoptickou meteorologii a v rámci RA VI Evropa působil ve funkci předsedy komise pro otázky Světové služby počasí. Byl ředitelem a učitelem matematiky na Podnikové technické škole HMÚ.

Široká meteorologická obec přeje panu prof. A. Dřevíkovskému do dalších let pevné zdraví a neutuchající zájem o rozvoj meteorologie.

M. Škoda

Vzpomínka na doktora Josefa Jílka

Nebyl členem Československé meteorologické společnosti, svoje důvody nikdy nikomu neřekl, ale pilně navštěvoval meteorologické hovory a s elánem diskutoval. Jeho povaha byla rozporuplná. Rád křičel, mnohdy i vyhrožoval, ale pokud mě paměť neklame nikdy nikomu neublížil. Patřil do malé skupiny meteorologů, kterým rozvoj oboru ležel na srdci. Bohužel, byl i odborně nestálý, roztěkaný. Byl fascinován novými přístroji. Zajímala ho všechna odvětví me-

eteorologie, ale nejvíc ta, která souvisela s novou technikou. Bylo pro mě nepochopitelné, že tak důrazně odsuzoval objektivní numerické předpovědní metody. Výhodu počítačů spatřoval pouze v tom, že odstraňují namáhavou práci kreslíček synoptických přízemních a výškových map. Byl představitelem klasické norské školy, jejíž rutinu dokonale ovládal.

Narodil se 11. 1. 1911 v Libomyšli u Berouna, kam chodil do reálného gym-

názia. Studoval na přírodovědecké fakultě UK a paralelně navštěvoval laboratoře a přednášky na ČVÚT. V roce 1938 nastoupil do vojenského oddělení Státního meteorologického ústavu jako synoptik a letecký meteorolog. V roce 1939 přešel do oddělení synoptické služby. Zářením se zabýval v oddělení biometeorologie. V letech 1943 až 1945 byl totálně nasazen v Německu.

Po válce zahájil aerologická měření v Praze Ruzyni, zavedl do synoptické pra-

xe výškové mapy a stal se ohnivým propagátorem advektivnědynamické metody rozboru počasí.

Od roku 1953 byl vedoucím výzkumného oddělení a převážně se věnoval s pa-

nem Aronem a Medunou dlouhodobé předpovědi počasí. Jako vedoucí byl mírný, miloval Honzu Brádku a nás mladé nechával žít a hlavně nám nebránil v rozvoji numerických předpověd-

ních metod. Byl posledním meteorologickým polyglotem.

Doktor Josef Jílek zemřel náhle 25. srpna 1984 ve věku 73 let.

M. Škoda

Jubilea

V roce 1996 si připomeneme tato výročí:

1696	Prokop Diviš	300 let výročí narození
1716	Josef Stepling	280 let výročí narození
1746	Antonín Strnad	250 let výročí narození
1831	Emanuel Purkyně	165 let výročí narození
1836	František Josef Studnička	160 let výročí narození
1846	František Augustin	150 let výročí narození
1876	Carl Jelinek	120 let výročí narození
1881	Rudolf Schneider	115 let výročí narození
1956	Stanislav Hanzlík	40 let výročí úmrtí
1956	Gustav Svoboda	40 let výročí úmrtí

Globální změna klimatu z pohledu berlínské konference

10.10.1995

Jan Pretel

Přednáška byla zaměřena na problematiku dlouhodobé změny klimatu ve vztahu k celému procesu mezinárodních dohod a k plnění přijatých závazků České republiky. Celý velice komplikovaný proces vyvrcholil První konferenci signatářských zemí OSN ve dnech 28.3. až 7.4.1995 v Berlíně, které se zúčastnila i delegace ČR pod vedením ministra životního prostředí F. Bandy.

Předseda IPCC prof. Bert Bolin předložil berlínské konferenci zprávu o současném stavu výsledků IPCC. Na základě existujícího stupně vědeckého poznání nelze prozatím jednoznačně stanovit rozsah a míru působení skleníkových plynů na celý klimatický systém planety. Zejména nelze doposud provádět kvalitní prognózy změn v regionálních měřících. Tato zpráva do značné míry poznamenala průběh celé konference.

I když se problematika globální klimatické změny pravděpodobně zcela bezprostředně nedotýká existence obyvatel naší republiky, je třeba zastávat principy tzv. "předběžné opatření". Proto naše delegace na berlínské konferenci vystupovala aktivně a měla řadu separátních jednání s delegacemi zemí Evropské Unie a OECD ve snaze nalézt společnou cestu do vyspělých evropských států při hledání východisek.

V rámci přednášky byly prezentovány současné přístupy přijaté vládním usnesením a realizovatelné ministerstvem životního prostředí a ministerstvem průmyslu a obchodu v oblasti strategií i výzkumu.

Meteorologie v Austrálii

24.10.1995

Petr Novotný

Přednáška současného předního pracovníka australské meteorologické služby byla věnována informacím o meteoro-

logických činnostech v Austrálii, a to zejména se zřetelem na měření a studium charakteristik slunečního záření v atmosféře.

Modelování fotochemických reakcí v atmosféře

7.11.1995

Jan Bednář, Tomáš Halenka

Přednáška byla věnována možnostem zabudování fotochemických a dalších typů chemických reakcí sloučenin dusíku, těkavých organických látek (tzv. VOCs) do lagrangeovských modelů transportu znečišťujících příměsí v ovzduší. Byla prezentována bloková schémata, chemické a diferenciální rovnice příslušných cyklů reakcí a nastíněny možnosti praktického využití při studiu a hodnocení stavu znečištění ovzduší v městských aglomeracích, a to zejména v podmínkách charakteristických pro vytváření se letního fotochemického typu smogu. Součástí přednášky byl i přehled dosavadního vývoje lagrangeovských modelů (jednoduché trajektoriové modely, vlečkové modely, puff-modely, disperzní modelování).

Modelování stavu znečištění ovzduší v Praze

22.11.1995

Josef Brechler

Obsahem přednášky byl popis použitého modelu. Dále se referující zabýval informacemi o souborech vstupních dat meteorologického, emisního i topografického charakteru, požadavky na výstupní informace z hlediska obsahu a struktury výstupních dat. Byly prezentovány výsledky modelových výpočtů v podobě polí imisní zátěže na území Prahy pro prachové částice, oxid siřičitý, oxidy dusíku a oxid uhelnatý. Druhá část přednášky byla věnována diskusi těchto výsledků a perspektivám využití modelu v praktických aplikacích.

Družice Magion 4

(Výzkum vnější atmosféry Země)

5.12.1995

Pavel Tříška, Jaroslav Vojta

Dne 3. srpna 1995 byla vypuštěna na oběžnou dráhu první česká (v celkovém pořadí u nás vyrobených již čtvrtá) vědecká družice MAGION 4. Byla vyvinuta a vyrobena v rámci dlouhodobého výzkumného programu Oddělení horní atmosféry Ústavu fyziky atmosféry AV ČR a je určena pro výzkum oblastí vnější atmosféry Země, zejména magnetosféry a ionosféry, odkud má také svůj název. Spolu s družicí INTERBALL 1 tvoří první část projektu INTERBALL, realizovaného ve spolupráci dvaceti zemí a koordinovaného poradní skupinou světových kosmických agentur IACG v rámci celosvětového programu pro výzkum přenosu energie v řetězci Slunce-Země (STEP 1990-1997). MAGION 4 a další družice MAGION 5, jejíž start je plánován na rok 1996, představují hlavní podíl České republiky na tomto projektu: umožňují simultánní měření magnetických polí, vln a parametrů plazmatu ve 2 (4) bodech prostoru a tím rozlišení časové a prostorové složky pozorovaných jevů. Činnost družice MAGION 4 obíhající na velmi protáhlé dráze s apogeeem 192 000 km, řídí a data z ní přijímá a zpracovává telemetrická stanice ÚFA AV ČR v Panské Vsi. Prvé dva měsíce po vypuštění protínala oběžná dráha hranice magnetosféry a vstupovala do meziplanetárního prostředí. Ze souběžných měření dvojice družic MAGION 4 a INTERBALL 1 tak byly zjištěny m.j. unikátní údaje o struktuře vnější atmosféry, např. o rychlosti změny polohy magnetopauzy, která dosáhla podle přímých měření až 25 km/s. Tím byl potvrzen předpoklad o dynamických procesech v hraničních oblastech magnetosféry. Byl již získán rozsáhlý soubor telemetrických dat, který se dále rozšiřuje a zpracovává.

Poznámka:

K tomuto věstníku je přiložena složenka na zaplacení členského příspěvku. Při kontrole placení členských příspěvků bylo zjištěno několik nedoplatků, prosíme o jejich vyrovnání.

Velmi byste nám usnadnili naši práci, kdybyste nám příspěvky poukázali do 30. června t. r.

Prosíme také, abyste nám oznámili změny adres.

Sekretariát.